

“DOKLER ŠTEJEŠ, KOLIKOKRAT TE PIČI ČEBELA, NE MOREŠ POSTATI PRAVI ČEBELAR!”

Brez čebelic ni življenja. Biti čebelar je zagotovo posebna čast. Da bi o čebelah, medovskih izdelkih in nenazadnje tudi o čebelarjih izvedeli čim več, sva se Mateja Ros in Tina Černešek odločili intervjuvati čebelarja iz Tržca, Janka Maroha.

Ste čebelar po poklicu ali je to samo vaš hobi?

Po poklicu, čeprav ni za poklic čebelarja potrebna nobena posebna šola. Po izobrazbi sem mizar, vendar tega poklica nisem nikdar opravljal. Za poklic čebelarja potrebuješ samo poseben certifikat in udeležbo na različnih predavanjih in tečajih. Čebelarjenja me je naučil moj oče, saj so čebele v naši hiši že 75 let. Po njem sem tudi prevzel čebelarjenje.

Kateri je Vaš najljubši medovski izdelek?

Najraje imam kostanjev med. Veliko ljudi ga ne mara, saj ima zelo močan okus in vonj, meni pa je ravno zaradi grenkobe zelo ljub.

Kaj je največji sovražnik čebel?

Čebelam najbolj škodi huda gniloba. To je nalezljiva bolezen, zaradi katere čebelna zalega (ličinke) gnije in odmira. Sovražnik čebel je tudi smrtoglavec, to je posebna večča, ki pride ponoči v panj, se napije medu in nato ne more več ven. Čebele jo nato uničijo in propolizirajo, tako kot to storijo tudi z vsemi ostalimi “tujki” v čebelnjaku. Matica gre na plodno v zrak, zato je takrat zelo izpostavljena še enemu sovražniku - sršenu. Tudi na območjih, kjer živijo medvedi, so čebele bolj ogrožene kot pri nas, kjer jih ni. Največji sovražniki čebelarjev pa so v zadnjem času tatovi panjev. Število tatvin vedno bolj raste.

Je čebelji pik zelo nevaren za človeka?

V primeru alergije te lahko tudi ubije tudi en sam pik. Ima pa čebelji strup tudi dobre lastnosti, saj deluje proti revmatizmu. Kdor pa je alergičen, mora imeti pri sabo vedno posebno snov, s katero si lahko v primeru čebeljega pika pomaga in si tako tudi reši življenje, saj se začne dušiti. Mesto pika pa zateče in pordeči večini ljudi. Ko čebela piči, žela iz kože več ne more izvleči, zato umre. To želo je pomembno iz kože izvleči čim prej, da naše telo ne sprejme preveč strupa.

Če čebela nabira medicino na strupeni rastlini, se to pozna na medovskem izdelku? Je med zato strupen?

Čebela, ki nabira medicino na strupeni rastlini, se ne vrne v panj, saj je toliko občutljiva, da jo strup rastline ubije že pred prihodom v panj. Če pa ji že uspe priti do panja, pa je koncentracija strupa v medu tako majhna, da za človeka ni niti približno nevarna.

Kakšne vrste čebel poznamo?

Najbolj znana je naša avtohtona kranjska sivka, saj je edina vrsta čebel, ki se lahko goji pri nas v Sloveniji. Če bi gojili še druge vrste čebel, bi število naših čebel začelo upadati. Poznamo še nemško črno čebelo, italijansko čebelo ... Razlikujejo se predvsem po barvi. Do kakšnega večjega spopada menj nji običajno ne pride, razen jeseni. Takrat t.i. čebele roparke opazijo, da je neka čebelja družina šibkejša, zato pridejo v panj in se napijejo njihovega medu, temu rečemo, da ga “oropajo”.

Predstavljajte si, da čez noč s celega sveta izginejo vse čebele. Kaj sledi?

To je retorično vprašanje. Štiri leta po izumrtju čebel bomo izumrli tudi ljudje. Največje poslanstvo čebelic je oprашevanje, oprášujejo kar tri četrtine rastlinstva. Če bi čebele izumrle, ne bi bilo sadja, kostanjev, rožic, krme, ne bi bilo ničesar ... Ker živali in posledično ljudje ne bi imeli več hrane, bi izumrli. V naravi je vse povezano ...

Ali menite, da število čebel v primerjavi s preteklostjo upada? So čebele ogrožene?

Kranjska sivka je sigurno ogrožena, saj dandanes brez pomoči čebelarja več ne more preživeti. Včasih so čebele lahko preživele leta in leta v starih drevesih, duplih, danes pa tega več ni.

Koliko panjev imate? Imate na njih panjske končnice?

Imam okoli 250 družin. V eni družini je približno 50-80 tisoč čebel, a le ena matica. Panjskih končnic nimam, imam jih le doma na steni za okras. S temi stvarmi se običajno ukvarjajo čebelarji, ki so jim čebele hobi. Skoraj nemogoče je dobiti panjske končnice v takem številu, kot bi jih potreboval jaz.

Čemu pa potem služijo raznobarvno poslikani čebelnjaki?

Za orientacijo. Še posebej v slabem vremenu, ko morajo čebele čim prej v čebeljak, jim te barve pomagajo za lažjo orientacijo. Čebele sicer vidijo precej drugače kot mi. Zanimivo je tudi, da imajo pet oči. To jim pomaga pri gradnji satov. Čebele se v panj vrnejo vedno še pravi čas pred neurjem, saj imajo nek čut, ki jim pove, kdaj se bo približala nevihta.

Kako pa je s čebelami in čebelnjaki na Dravskem polju, kjer je škodljivo intenzivno kmetijstvo mnogo bolj razširjeno?

Na Dravskem polju čebeljakov praktično ni. Temu področju se zaradi številnih škropiv in gnojil čebelarji raje izogibamo. Mnogo raje čebelarimo v vaših Halozah, kjer je narava še koliko toliko neokrnjena. Sicer se kmetje vedno bolj ozaveščajo o škodljivih vplivih kemikalij na čebele, vendar pa je napredek počasen.

Čebelarji se povezuje v Čebelarstvo Slovenije. Je to prednost ali slabost?

To je zagotovo prednost. Naša čebelarstva zveza je vedno močnejša, omogoča nam različna izobraževanja, subvencije ... To je boljše tudi za številne mlade čebelarje, ki jih je zdaj vedno več. Čebelarstvo postaja med mladimi spet vedno bolj priljubljeno, najverjetneje zaradi naraščajoče brezposelnosti in krize.

Se kdaj naveličate tega dela?

Seveda, vsakega dela se včasih naveličaš. Ko sem bil v vajinih letih, mi včasih ni bilo do čebel, ko so sošolci lahko bili zunaj, jaz pa sem moral biti pri čebelah. S čebelami je veliko dela, vendar je ravno to čar tega poklica. Pri delu moraš upoštevati veliko verjetnost pika čebele. Ampak dokler šteješ, kolikokrat te čebela piči, ne moreš postati pravi čebelar ...

Tina Černejšek in Mateja Ros